

UNDERSØGELSE AF PÅBUD OM DYNAMISK BLOKERING I DEN EUROPÆISKE UNION

IPR-HÅNDHÆVELSE
SAMLING AF RETSPRAKSIS

RESUMÉ

Denne undersøgelse og samling af retspraksis giver et overblik over påbud om statisk og dynamisk blokering i EU og de undersøgte medlemsstater. Oversigten er baseret på spørgeskemaer og en komparativ gennemgang af retspraksis og de retlige rammer i de undersøgte medlemsstater.

Retsgrundlaget for påbud om blokering er artikel 18, stk. 1, i direktivet om elektronisk handel, artikel 8, stk. 3, i InfoSoc-direktivet og artikel 11 i direktivet om IPR-håndhævelse. Påbud om blokering er forenelige med EU-retten, hvilket er blevet bekræftet af en række domme fra Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen), som også understøtter muligheden for at anvende påbud om dynamisk blokering. Der er mulighed for påbud om statisk blokering i alle undersøgte medlemsstater. Påbud om dynamisk blokering er derimod ikke tilgængelige, eller tilgængeligheden af dem er endnu ikke blevet prøvet for domstolene i nogle af disse medlemsstater.

Tilgængeligheden af påbud om statisk og dynamisk blokering afhænger af en korrekt **afvejning af rettigheder og interesser** for de personer, der er berørt af foranstaltningerne. Ved denne afvejning tages de forskellige grundlæggende rettigheder samt den overordnede proportionalitet af påbuddene i betragtning. Generelt bør påbud om statisk og dynamisk blokering kun være mulige i henhold til doktrinen om en "rimelig afvejning" af grundlæggende rettigheder, hvis målet er begrænset til at bringe overtrædelsen til ophør, og hvis de ikke i en uforholdsmæssig grad påvirker grundlæggende rettigheder, ikke pålægger medlemmænd "uforholdsmæssigt store forpligtelser" og tager højde for risikoen for over- eller underblokering.

Der er forskellige **krav** til at opnå et **påbud om blokering** i de undersøgte medlemsstater. Der er imidlertid stadig nogle fælles generelle krav og procedureregler, der finder anvendelse i de fleste af de undersøgte medlemsstater, bl.a. behovet for at dokumentere rettighedshaverens status og ejerskab af rettigheder, dokumentation for den påståede krænkelse, den anmodede foranstaltnings proportionalitet, hensigtsmæssighed og/eller rimelighed.

Der er blevet udstedt **påbud om dynamisk blokering** i det fleste af de undersøgte medlemsstater, heriblandt Danmark, Frankrig, Irland, Italien, Nederlandene, Spanien, Sverige og Det Forenede Kongerige. Antallet af påbud om dynamisk blokering udstedt til dato i de undersøgte medlemsstater har dog været begrænset. I de fleste undersøgte medlemsstater er påbud om dynamisk blokering ikke nævnt som eksplicit begreb i lovgivningen. Domstolene har derfor udstedt påbud om dynamisk blokering — og defineret kravene herfor — på baggrund af en omfattende fortolkning af eksisterende standarder. Nogle af de undersøgte medlemsstater (Irland, Spanien og Det Forenede Kongerige) har indført **påbud om live blokering** som en undertype af påbud om dynamisk blokering med det primære formål at begrænse krænkelse af rettigheder til live (sports-)begivenheder. I andre af de undersøgte medlemsstater er der ikke mulighed for påbud om live blokering, eller denne mulighed er i det mindste endnu ikke blevet prøvet for en domstol.

For så vidt angår **omfanget af påbud om dynamisk blokering**, genstanden, de medlemmænd og websteder, et påbud er rettet mod, tidsmæssigt og territorielt omfang, varierer det i forskellig grad mellem de undersøgte medlemsstater. Krænkelser af ophavsret er det primære mål for disse

foranstaltninger i de undersøgte medlemsstater, der synes dog ikke at være nogen specifik begrænsning af, hvad der kan være genstand for et dynamisk påbud. Selv om påbud om dynamisk blokering i de fleste af de undersøgte medlemsstater normalt er blevet udstedt til udbydere af internetadgangstjenester, kan disse foranstaltninger ligeledes anvendes over for enhver tredjepart, der i medfør af artikel 8, stk. 3, i InfoSoc-direktivet og artikel 11 i direktivet om IPR-håndhævelse betragtes som mellemmand. I de fleste af de undersøgte medlemsstater er der ikke nogen begrænsninger af, hvor mange websteder der kan blokeres. I de fleste af de undersøgte medlemsstater regulerer lovgivningen ikke påbud om dynamisk blokering eller varigheden af dem, omend disse foranstaltninger kan begrænses tidsmæssigt ved en retsafgørelse. Generelt kan påbud kræve blokering af indhold, uanset hvor krænkelserne fandt sted, eller hvor de brugere, der har adgang til det krænkende indhold, befinder sig, forudsat at aktiviteterne er rettet mod forbrugere og internetbrugere i medlemsstaterne.

Der er i de undersøgte medlemsstater ikke nogen specifikke procedureregler om krav til og antagelse af **beviser** ved påbud om statisk og dynamisk blokering.

Gennemførelsen af påbud om blokering fokuserer hovedsageligt på tekniske løsninger og udgifter til gennemførelse. I de fleste af de undersøgte medlemsstater er det i påbuddet specificeret, hvilken teknisk løsning der skal anvendes. I modsat fald, som f.eks. i Danmark, Frankrig, Italien, Spanien og Sverige, kan domstolene dog foreslå tekniske løsninger for at efterkomme påbuddets omfang. De mest almindelige tekniske løsninger, der anvendes i påbud om blokering i de undersøgte medlemsstater, er blokering af både internetprotokoladresser (IP-adresser) og domænenavnesystem (DNS). Der er forholdsvis stor forskel på, hvordan de undersøgte medlemsstater har behandlet fordelingen af udgifter til gennemførelse af blokeringsforanstaltninger. Mellemmænd afholder udgifter til gennemførelse af et blokeringspåbud i langt de fleste af de undersøgte medlemsstater. I færre af de undersøgte medlemsstater kan udgifterne blive delt mellem mellemmand og rettighedshavere, eller de kan pålægges mellemmænd alene.

Opfølgende handlinger i forbindelse med påbud om dynamisk blokering spiller en vigtig rolle med hensyn til effektiviteten af foranstaltningerne og den samlede afvejning af interesser. I nogle af de undersøgte medlemsstater er der specifikke procedurer for fornyelse, ajourføring eller udvidelse af påbud om statisk eller dynamisk blokering, hvorimod der i andre medlemsstater ikke er nogen procedurer. Der forekommer i denne forbindelse ikke at være nogen specifik skelnen mellem procedureregler for fornyelse og ajourføring af statiske og dynamiske påbud i de enkelte undersøgte medlemsstater. Derudover er der i de undersøgte medlemsstater ikke nogen specifik procedure for at ændre et påbud om statisk blokering til et påbud om dynamisk blokering. Der skal i stedet indledes en ny sag om sagens realitet. Desuden er der i de fleste af de undersøgte medlemsstater bestemmelser om håndhævelse af afgørelsen, bøder og tvangsbøder. Endelig er der i alle de undersøgte medlemsstater retsmidler til at gøre indsigelse mod påbud om blokering i henhold til almindelige retsplejeregler. Retsmidlerne er generelt tilgængelige for mellemmænd og de påståede krænkende parter, der er berørt af påbuddet. I nogle få af de undersøgte medlemsstater har også berørte individuelle internetbrugere adgang til disse retsmidler, eller i nogle af medlemsstaterne via gruppesøgsmål.

Efter en drøftelse af et **ekstraterritorialt anvendelsesområde for påbud** til online mellemmænd er konklusionen i nyere retspraksis fra EU-Domstolen, at der ikke i EU-retten er hjemmel til at pålægge eller hindre verdensomspændende foranstaltninger. Det er i stedet op til nationale domstole at afgøre, om der kan pålægges ekstraterritoriale påbud i henhold til deres afvejning af grundlæggende rettigheder og anvendelse af internationale standarder. Påbud om blokering skal i denne henseende være målrettede og konkrete med et territorialt anvendelsesområde, der ikke er bredere end

nødvendigt for at nå målet i henhold til afvejning af grundlæggende rettigheder og international lovgivning, herunder høflighedsdoktrinen.

Der er i retspraksis om statisk og dynamisk blokering flere eksempler på **juridisk samspil** mellem nationale domstole i de enkelte undersøgte medlemsstater. Juridisk samspil kan betragtes som en form for uformelt grænseoverskridende samarbejde og opstår, når nationale domstole henviser til domme fra andre jurisdiktioner.

En anden vigtig faktor ved evaluering af tilgængelighed, anvendelsesområde og proportionalitet af påbud om blokering er **effektiviteten** med hensyn til at mindske krænkelser. Effektiviteten af påbud om blokering vurderes i de fleste af de undersøgte medlemsstater normalt ikke eksplicit. Effektiviteten behøver måske ikke nødvendigvis at være 100 %, så længe retsmidlet i høj grad afskrækker internetbrugere fra at tilgå det krænkende indhold. Effektiviteten anses i visse jurisdiktioner som et ekstra krav for at begrunde målrettede og specifikke påbud om blokering, hvor der er en rimelig afvejning af grundlæggende rettigheder, og som pålægger adgangsudbydere og andre mellemmand forholdsmæssige og ikke overdrevne pligter.

Oversigten over påbud om statisk og dynamisk blokering i EU og de undersøgte medlemsstater viser et komplekst net af mange forskellige metoder i EU's medlemsstater, der i nogle tilfælde kan være svært at udrede. På denne baggrund præsenterer undersøgelsen en række centrale konklusioner, der kan fungere som reference til videreudvikling af politikker og praksis på området.